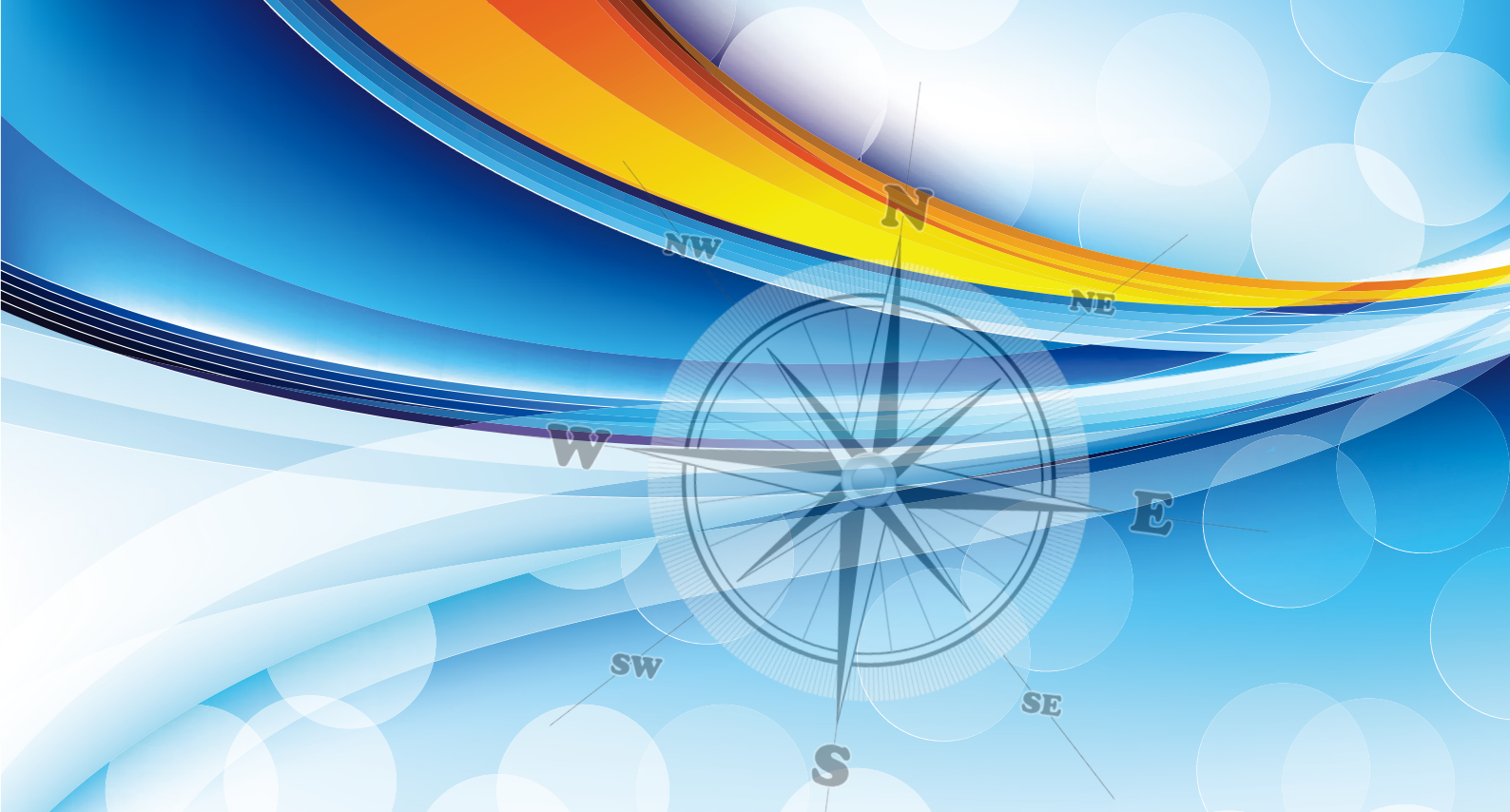

אתיקה מקצועית

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גליון מס' 63 ■ אוקטובר 2016

עורכת:

פרקליטת ועדת האתיקה הארצית, עו"ד דקלה קליין-יונה

לשכת עורכי הדין בישראל

ISRAEL BAR ASSOCIATION

نقابة المحامين في إسرائيل

הוועד המרכזי

עורך: שחר שחר • עיצוב גרפי: תמר בן שבת

אתיקה מקצועית

דבר ראש הלשכה

עורכות ועורכי דין יקרים,

מוגש לכם בזאת הגיליון הרבעוני של "אתיקה מקצועית" - אוקטובר 2016.

בימים בהם כולנו עושים את חשבון הנפש הפרטי שלנו, מן הראוי שנבחן גם את עמידתנו בכללי האתיקה המקצועית. שמירה עליהם והקפדה על יישומם מהווים חלק בלתי נפרד מההגנה על כבוד המקצוע הכל כך חשוב לכולנו.

בגיליון המצורף תוכלו לקרוא על הסוגיות החשובות שהעסיקו בשבועות האחרונים את ועדת האתיקה, תוך מתן מענה לשאלות הבוחנות את יחסי עורך דין-לקוח, ניגוד העניינים, האחריות המקצועית ונושאים רבים נוספים.

במקביל לטיפול בפניות הרבות עוסקת ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין בסוגיות בוערות העומדות על סדר יומם של עורכי הדין.

בין היתר, בעקבות עבודת צוות מיוחדת גובשו הכללים המאפשרים לעורכי דין להעסיק במשרדיהם טוענים רבניים וטוענים שרעים.

כמו כן, מגובשים כללי הפרסומת החדשים המהווים מהפיכה של ממש עבור ציבור עורכי הדין. כללים אלו מסירים כמעט את כל חסמי השיווק. על פי התכנית שבכוננתנו ליישם נותר בעינו האיסור על שידול והכלל לפיו על הלקוח לחפש את עורך הדין ולא עורך הדין את הלקוח. בסופו של דבר, התכנית מתירה כל שיווק שאינו פוגע בכבוד המקצוע.

צוות עבודה מיוחד נוסף שעמל בשבועות האחרונים מביא להסדרת פעילות גופים וולונטריים לטובת מתן סיוע משפטי ללא מטרות רווח. הצוות הוביל למסקנה לפיה יש לאזן בין המטרה החיובית של הנגשת המשפט לאוכלוסיות מוחלשות לבין הצורך בשמירה על עקרונות יסוד המקצוע ומניעת תחרות בלתי הוגנת.

בשנה העברית העומדת בפתח נמשיך בקו שהנחה אותי מאז ומתמיד ונקצה משאבים רבים לטובת טיפוח תחום האתיקה המקצועית. אנו רואים חשיבות נעלה במתן כלים לציבור עורכי הדין לשמירה על כללי האתיקה.

בהזדמנות זאת אני מאחל למשפחותיכם שנה טובה ומאושרת, ולכם, שתהיה שנת משפט מרתקת, מעניינת ולא פחות חשוב, תוך שמירה על כללי האתיקה המקצועית.

בברכה,

עו"ד אפי נוח

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

גבולות חובת הנאמנות:

התערבות בתצהיר עדות

התלונה: התנועה למשילות ודמוקרטיה פנתה בתלונה נגד ארבע פרקליטות ממשרד המשפטים. התלונה מבוססת על החלטת נציבות הביקורת על מערך התביעה ומייצגי המדינה בערכאות (להלן: "הנציבות") בעניין ניסיון לשנות תצהיר עדות ראשית של ראש המרכז הלאומי לרפואה משפטית (להלן: "המרכז") במסגרת הליך בבית הדין לעבודה.

בעקבות פניית הוועדה שלחה אליה הנציבות את מלוא החומר הגולמי עליו התבססה החלטתה, ממנו עולות העובדות כדלקמן:

רופאה משפטית מסרה חוות דעת מומחה בתיק רצח. בית המשפט המחוזי דחה את חוות הדעת, תוך שביקר אותה בחריפות.

במקביל לכך, התקבלה הרופאה לעבודה במרכז.

עקב פסק הדין הביקורתי מצאה המדינה כי יש מקום לבחון מחדש את העסקתה של הרופאה.

הרופאה פנתה לבית הדין האזורי לעבודה בהליך שעניינו כניסתה לתפקיד (להלן: "ההליך"). המשיבים בהליך, וביניהם ראש המרכז, היו מיוצגים על ידי פרקליטה מפרקליטות המחוז (אזרחי).

בא כוחה של הרופאה ביקש להעיד בהליך את ראש המרכז, ובית הדין קבע כי עליו להגיש תצהיר.

בעקבות ההחלטה הועבר תצהירו החתום והמאושר בפני עורך דין של ראש המרכז בקובץ PDF, באמצעות המחלקה המשפטית של משרד הבריאות לפרקליטה המייצגת, שהיא אחת הנילונות.

הפרקליטה השיבה למחלקה המשפטית של משרד הבריאות כך:

"על דעתן של המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ייעוץ), המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) ומנהלת המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה (שהן הנילונות הנוספות, ד.ק.י.), הריני להשיב כך:

1. קיימים מספר סעיפים בתצהיר שאינם יכולים להיוותר בתצהיר נוכח סתירתם את עמדתו המשפטית של היועץ המשפטי לממשלה, כפי שעולה מסיכום הדיון, והן אלו המתייחסים בצורה חזיתית להליך הפלילי התלוי ועומד.

2. ההשמטה מטעמנו נעשתה במיתון מירבי, והינה מתחייבת רק מקום בו לטעמנו האמור מערער על עמדתו המחייבת של היועץ המשפטי לממשלה, שאליה כמובן כפוף גם ראש המרכז.

אשר על כן, אנא העבר אלי התצהיר בקובץ WORD, על מנת שאסמן את ההשמטות הנדרשות".

התצהיר אמנם הועבר בקובץ WORD והפרקליטה הנילונה ערכה בו את השינויים הנדרשים תוך שציינה שהם על דעת הנילונות האחרות, אולם ראש המרכז סירב לחתום עליו.

בסופו של דבר, הוגש תצהירו המקורי של ראש המרכז, תוך ציון מטעם הפרקליטות כי האמור בתצהיר מהווה את עמדתו האישית של ראש המרכז ואינו על דעתה.

להלן החלקים אותם התבקש ראש המרכז להשמיט מתצהירו:

א. עבור הרופאה, כמו כל רופא משפטי אחר, כתיבת חוות דעת ועדויות בבית משפט הן ליבת המקצוע. להבדיל מתחומי רפואה אחרים, הרפואה המשפטית אינה חלק מתהליך הריפוי ועל פי רוב אינה משרתת ישירות את מערכת הבריאות. המהות הבסיסית ביותר של הרפואה המשפטית הינה שימוש בכלים רפואיים על מנת לכתוב חוות דעת בהליכים משפטיים.

הדרישה שהרופאה תהיה מועסקת במכון אך תהיה מנועה מלעסוק בכל פעילות שעשויה להוביל להגשת חוות דעת משמעה ריקון תפקידה מעיקר תוכנו, והיא משולה מבחינתי להעסקתו של טבח במסעדה מבלי לאפשר לו לבשל, או העסקת יועץ משפטי מבלי לאפשר לו לייעץ. הרופאה אינה יכולה להסב את הכשרתה ברפואה משפטית לעיסוק בטיפול בחולים. היא אינה יכולה לעבור לעבוד בבית חולים

או במרפאה. ביטול זכייתה במכרז או דרישה שלא תכתוב חוות דעת משמעותה חיסול הקריירה של הרופאה כרופאה משפטית והורדה לטמיון של כל השנים הארוכות בהן עמלה ולמדה את רזי המקצוע, השתלמה והתמקצעה. כל זאת בעקבות ביקורת שנאמרה באופן חד פעמי כנגד הרופאה במסגרת פסק דין שתלוי בערעור.

ב. אבקש להודיע כי מחלקת הייעוץ המשפטי של משרד הבריאות הודיעתני כי בשל תפקידי אני מנוע מלהתחייב באופן מפורש לנכונות חוות דעתה של הרופאה בתיק הרצח, הגם שאין לכך רלבנטיות בהליך זה.

ג. אינני מתעלם או מקל ראש בביקורת של בית המשפט, אך לדעתי הסתמכות על הערות בית המשפט בפסק דינו, כבסיס להחלטה שלא לאפשר לרופאה לעבוד כלל במרכז, או לחלופין הדרישה שתעבוד בתנאים מגבילים ובכלל זה הדרישה שלא תוכל לעסוק בכל פעילות שתוביל או עשויה להוביל להגשת חוות דעת בעקבות הביקורת הנ"ל, היא דרישה לא מידתית או סבירה בנסיבות, ובהתאם אינני יכול להיות שותף לה ולתת לה יד.

ד. נגד הרופאה, שהפכה מעדה מומחית לסוג של "נאשמת", מופנית כעת טענה על "כשל מקצועי חמור". כמי שאמון על הרפואה המשפטית בישראל, אינני רואה בסיס לטענה כזאת. חוות דעתה היא מקצועית, אמينة, הגונה ועשויה על פי מיטב הסטנדרטים המקצועיים המקובלים ואין בה שום כשל מקצועי. אכן, הגישה ה"מדלגת" מאי הסכמה עם חוות הדעת, לקעקוע אמינותה של העדה המומחית, היא מהלך בעייתי מאוד. אי הסכמה צריכה להיות מוכלת תחת גדרות של ויכוח או מחלוקת לגיטימיות, ואין לגלוש מביקורת עניינית לגיטימית להשתלחות חסרת רסן. בענייננו, הביקורת לא רק שאינה מוצדקת, אלא גם מסכנת את מוסד חוות הדעת הרפואית המקצועית והבלתי תלויה ואת קיומו.

ה. לכן, אני רואה טעם לפגם בכל התערבות או מעורבות של גורם חיצוני כלשהו במינויים בתוך המכון לרפואה משפטית, וזאת להבנתי, בניגוד לכללי המנהל התקין וכאשר מנגד נבחרה הרופאה כדין, בהתאם להחלטת ועדת המכרזים....

לדאבוני, דווקא הפרקליטות אשר מעלה חשש מתופעה של ניצול פסק דין לצרכי ניגוח, עושה זאת בעצמה (למרות הבהרות בית המשפט שאין לכך שום תכלית ולא תהיה בכך התחשבות כלשהי).

לנוכח הסיטואציה המיוחדת נחקר ראש המרכז על תצהירו בחקירה נגדית הן על ידי בא כוח הרופאה והן על ידי בא כוח המדינה.

כאמור, הטענה לחוסר תקינות בבקשה לשינוי תצהירו החתום של ראש המרכז הופנתה לנציבות. לאחר שהובהר כי הפרקליטה המטפלת פעלה על פי הוראות הממונים עליה, נקבע על ידי הנציבות שאין פגם בהתנהלותה. עם זאת, נקבע כי נפל פגם בהתנהלותה של מנהלת המחלקה למשפט העבודה בפרקליטות המדינה. הנציבות לא דנה בתלונות על המשנות ליועץ המשפטי לממשלה שכן הן אינן תחת סמכותה.

היועץ המשפטי לממשלה לא קיבל את קביעתה של הנציבות. לדבריו, בחינת הנושא מגלה שכולו ניצב על השאלה מטעם מי העיד ראש המרכז. רק במידה והיה מתברר באופן מובהק כי ראש המרכז היה עד מטעם הרופאה, ומנהלת המחלקה לדיני עבודה פנתה אליו על אף שידעה כי הוא אינו עד מטעם המדינה וביקשה ממנו לשנות את התצהיר, היה מקום לערוך ביקורת בנציבות.

לפניית ועדת האתיקה הארצית שתיים מהנילונות כלל לא השיבו ואילו שתי האחרות היפנו להחלטת היועץ המשפטי לממשלה.

לפיכך, החליטה הוועדה לפעול לפי כלל 4(ב) לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים), תשע"ה - 2015 וביקשה פעם נוספת את התייחסות הנילונות לתלונה.

עקב החלטה זו פנה היועץ המשפטי לממשלה לוועדה וביקש כי תשקול מחדש את עמדתה. היועץ היפנה את הוועדה להוראות סעיף 79 לחוק לשכת עורכי הדין, המתירות לו להפסיק הליכים בשל עבירת משמעת של חבר לשכה המשמש בתפקיד מתפקידי השירות המשפטי של המדינה כשהעבירה נעברה במילוי תפקידו או בקשר לתפקידו.

הוועדה השיבה ליועץ כי חובתו של כל עורך דין, כולל פרקליט, לענות לפנייתה, כחלק מהכבוד שעליו ליתן למוסדות לשכת עורכי הדין.

בתגובה, הבהיר היועץ המשפטי לממשלה, כי לא הייתה כל כוונה לזלזל במעמד הלשכה ומוסדותיה, אלא לברר אם לנגד עיני הוועדה עמדה החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה, לפיה לא נפל פגם בהתנהלות הפרקליטות במקרה זה. היועץ המשפטי לממשלה הנחה את הנילונות למסור את תגובתן לתלונה. בתגובתן לוועדה טוענות הנילונות כי התנהלות הפרקליטות תאמה במקרה זה את הכלל ולפיו על המדינה להציג עמדה משפטית אחת, וכי לגיטימי לדרוש ממצהיר השמטת עמדות אישיות, להבדיל מעובדות רלוונטיות.

התערבות בחוות דעת, תצהיר או כל עדות אחרת (להלן - "עדות"), של עובד ציבור ובמיוחד בעלי מקצוע ומומחים בתחומם, או הפעלת לחץ על עובד הציבור, במטרה לשנות את המסד העובדתי של העדות ואת עמדתו המקצועית בתחום עיסוקו (להבדיל מעמדה משפטית), במטרה להתאים העדות לטענות המפורטות בכתבי הטענות המוגשים על ידי המדינה, עלולה, לכאורה, להוות עבירה אתית בכפוף לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

עם זאת, אין פגם בכך שפרקליט מסב את תשומת ליבו של נותן חוות הדעת לעובדות או ראיות אחרות שייתכן ולא שם לב אליהן במתן חוות דעתו, על מנת שמגיש התצהיר יהיה מודע למכלול הדברים, ויוכל לשקול עמדתו בהתאם להם בטרם יחתום על התצהיר.

1. ההחלטה: הוועדה מברכת על התערבותו של היועץ המשפטי לממשלה ומקווה כי בעתיד לא יהיה צורך בהתערבות מסוג זה על מנת שפרקליט מפרקליטות המדינה, על יחידותיה השונות, יגיב לתלונה המוגשת בעניינו לוועדת האתיקה. והכל בהתאם להוראות החוק והכללים החלים על עורכי דין מן המגזר הפרטי והציבורי כאחד, ללא כל הבדל.

2. סוגיה נוספת שהתעוררה במהלך הטיפול בבירור תלונה זו, והטענה הבהרה, הינה יחס הגומלין בין בירור תלונה המוגשת לוועדת האתיקה, ובין פעולה של הנציבות באותו עניין או בעניין המשיק לו. עמדת ועדת האתיקה הארצית, המנחה על פי החוק את הוועדות המחוזיות, הינה כי עצם קיום פעילות כלשהי מטעם הנציבות, אינו מבטל או מאיין את הצורך בבירור תלונה על ידי ועדת האתיקה. בנסיבות המתאימות, ולפי שיקול דעת הוועדה, יתכן שלקיום פעילות הנציבות באותה סוגיה, תהיינה השלכות שישיפיעו על אופן בירור התלונה ומועדיה, אך ועדת האתיקה חבה בבירור התלונה על פי חוק, והיא אינה יכולה להימנע מבירור תלונה, אף עקב קיום פעילות הנציבות.

3. לגופם של דברים, מתברר מעובדות המקרה כי ראש המרכז ערך וחתם על התצהיר בהתאם להחלטה שיפוטית שניתנה לדרישת בא כוח הרופאה, לאחר שהובהר על ידי נציגי המדינה כי אין בכוונתם להגיש תצהיר מטעמו, למרות היותו אחד המשיבים בהליך. יחד עם זאת, ולנוכח מכלול אינדיקציות המצביעות על כך, מוכנה הוועדה לצאת מהנחה כי באופן סובייקטיבי, הנילונות יצאו מהנחה כי דינו של התצהיר כתצהיר המוגש מטעם המדינה, על ידי עובד מדינה בכיר. מכאן שהחלטה זו של הוועדה נוגעת לסיטואציה בה עובד מדינה בכיר עורך וחותם על תצהיר מטעם המדינה, ופרקליט מבקש ממנו לשנות חלקים הימנו.

4. עיון בתצהיר ובחלקים שהתבקש לשנותם, מעלה כי מרבית החלקים שראש המרכז התבקש לשנות בתצהירו, הינם חלקים עובדתיים מהותיים ועמדות מקצועיות רלוונטיות, היורדים לשורשה של המחלוקת. הוועדה אינה מקבלת את טענת הנילונות כי מדובר ב"הגיגים" בלבד. קשה מאד גם לקבל את טענתן החלופית של הנילונות, לפיה החלקים שהתבקש ראש המרכז לשנות הינם בגדר עמדה משפטית, והשינוי נדרש לנוכח ההנחיה המחייבת לפיה המדינה תציג עמדה משפטית אחת בבית המשפט. כאמור,

עיקר השינויים שהתבקשו נוגעים לעובדות ולעמדות מקצועיות המשקפות את ראייתו המקצועית של ראש המרכז ביחס למחלוקת שבין המדינה לרופאה.

5. העובדה כי התצהיר הוגש בסופו של דבר ככתבו וכלשונו ללא שינוי, לנוכח העובדה שראש המרכז עמד על שלו וסירב לכל שינוי, הינה נימוק לקולא ביחס להחלטה אם להעמיד לדין אם לאו, אך אין בה כדי להצדיק או לבטל את משמעות הפעולות בהן נקטו הנילונות בניסיון לשנותו.

6. לפיכך סבורה הוועדה כי בנסיבותיו הספציפיות של מקרה זה, נפל פגם אתי בהתנהלות הנילונות, אשר לא צריכות היו ליטול חלק בניסיון לשנות חלקים כה מהותיים בתצהירו הערוך והחתום של ראש המרכז לאחר שנמסר לידיהן.

7. יחד עם זאת, בנסיבותיו התקדימיות של מקרה זה, בהתחשב במכלול נסיבות ונימוקים, לא מצאה הוועדה כי במקרה ספציפי זה, הדברים מצדיקים העמדה לדין משמעתי. הוועדה מסתפקת בגילוי דעת זה, המבהיר את עמדתה, וינחה (בהיבט האתי) את העוסקים במלאכה מכאן ואילך.

8. בהחלטתה זו התחשבה הוועדה בין השאר:

א. בכך שהנילונות סברו כי גישתו של ראש המרכז סותרת את עמדתו המשפטית של היועץ המשפטי לממשלה, ובהתאם סברו כי מחובתן להתאים בין התצהיר לבין עמדתו המשפטית של היועץ המשפטי לממשלה. כאן המקום לחדד כי יש הבדל בין ההנחיה כי המדינה תדבר בקול אחד בבית המשפט ביחס לעמדה המשפטית שלה, ובין "התאמת" תצהיר או כל ראיה עובדתית אחרת לעמדה משפטית זו. עמדה משפטית לחדד ועובדות לחדד.

ב. בכך שכאמור התצהיר הוגש בסופו של דבר ללא כל שינוי. כאמור, אין בכך כדי לרפא את הפגם היסודי, אך יש בכך משום נימוק לקולא ביחס להעמדה לדין אם לאו.

ג. בעמדתו של היועץ המשפטי לממשלה, אשר בחן את התנהלות הנילונות, וסבר כי לא נפל פגם בהתנהלות זו. עמדה זו, גם אם הוועדה אינה שותפה לה במלואה, הינה בעלת חשיבות בהחלטה על העמדה לדין אם לאו, לנוכח העובדה שמדובר בגורם המקצועי הבכיר המנחה את הפרקליטות.

ד. בתקדימיות של הנושא, ובתרומתו החשובה לחידוד סוגיה אשר עד כה טרם נדרשה לבירור במישור האתי.

9. לאור כל האמור לעיל מוצאת הוועדה לנכון להבהיר מכאן ואילך:

א. התערבות בחוות דעת, תצהיר או כל עדות אחרת (להלן - "עדות"), של עובד ציבור ובמיוחד בעלי מקצוע ומומחים בתחומם, או הפעלת לחץ על עובד הציבור, במטרה לשנות את המסד העובדתי של העדות ואת עמדתו המקצועית בתחום עיסוקו (להבדיל מעמדה משפטית), במטרה להתאים העדות לטענות המפורטות בכתבי הטענות המוגשים על ידי המדינה, עלולה, לכאורה, להוות עבירה אתית בכפוף לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.

עם זאת, אין פגם בכך שפרקליט מסב את תשומת ליבו של נותן חוות הדעת לעובדות או ראיות אחרות שייתכן ולא שם לב אליהן במתן חוות דעתו, על מנת שמגיש התצהיר יהיה מודע למכלול הדברים, ויוכל לשקול עמדתו בהתאם להם בטרם יחתום על התצהיר.

ב. ככל שבמקרה ספציפי עתידי תתעורר אי בהירות ביחס להנחיה לעיל, או מחלוקת דומה עם עד, הרי מעבר להיוועצות פנימית בפרקליטות, ניתן גם לפנות בבקשה לחוות דעת מקדימה לוועדת האתיקה הרלוונטית.

ג. מתן תגובה סטטוטורית בהתאם לפניית ועדת אתיקה הינה חובה על פי דין החלה על כל חבר לשכה באשר הוא, לרבות פרקליטים. אי מתן תגובה כאמור עלול לעלות כדי עבירה אתית כשלעצמו, גם במנותק מן העבירה המקורית המיוחסת לנילון בתלונה לגביה התבקשה תגובתו.

ד. קיום הליך כלשהו בפני הנציבות או על ידה, אינו מבטל את סמכותה על פי דין של ועדת אתיקה לברר תלונה שהוגשה אליה, והיא אינה יכולה להשתחרר מן החובה על פי דין לבירור ראוי של התלונה, הכל באופן ובתנאים שייקבעו על ידה.

10. בכפוף לכל האמור לעיל התלונה נגזת (החלטה מספר את/11/16).

התמחות:

אין לעבוד בעבודה נוספת ללא היתר מהלשכה

התלונה: ועדת ההתמחות של לשכת עורכי הדין הגישה תלונה נגד מתמחה. עם תחילת התמחותו הגיש המתמחה בקשה לעבודה נוספת במוקד טלפוני. כשהובהר לו מטעם הלשכה שאסור לו להתחיל לעבוד בעבודה הנוספת ללא אישור הלשכה, הודיע המתמחה שהוא מוותר על הבקשה. בעקבות ביקורת של המפקח על ההתמחות עלה חשד שהמתמחה לא מבצע את התמחותו כהלכה. הוא זומן לדיון בפני ועדת ההתמחות, שם הודה שהוא עובד במוקד מאז 2012 במשרת סטודנט ושהמשיך לעבוד שם במקביל להתמחות במשמרות ערב. בשלב מסוים המאמן אמר לו שהוא מגיע עייף למשרד ולא יוכל להמשיך להתמחות בצורה זו, או אז הוא שיקר גם למאמנו שהפסיק לעבוד שם.

ועדת ההתמחות הגיעה למסקנה שלאור הלכות בית המשפט העליון, היא מנועה מלפסול את ההתמחות אבל ביקשה שוועדת האתיקה תידרש לעניין ועד אז תעוכב קבלתו של המתמחה ללשכה (אם יעמוד בהצלחה בבחינות).

הנילון בתגובתו מציין שביום תחילת ההתמחות נולדה בתו הראשונה. בנוסף לכך, הוא התחייב למשכנתא כדי לרכוש דירה, ובמצב זה, בו אשתו הפסיקה לעבוד, עול פרנסת המשפחה הוטל על כתפיו. הנילון מתנצל על מעשיו אך באותה הנשימה הוא מציין שלא הייתה לו ברירה אחרת כדי לאפשר הכנסה מינימאלית.

ההחלטה: להעמיד את הנילון לדין משמעתי (החלטה מספר את/48/16).

ניגוד עניינים:

עורך דין של קבלן המטפל ברישום הדירה עבור הרוכש אינו מנוע מלייצג את הקבלן נגד הרוכש בכל עניין שאינו נוגע לרישום

השאלתא: חבר הגיש עתירה לבג"צ נגד סע' 6א(ג) לחוק המכר (דירות), תשל"ג - 1973, אשר הוסף לחוק במסגרת תיקון 7, ולפיו הוטלה על עורך דין המייצג קבלן חובה להוציא חשבונית ישירות לקונה בגין השתתפות הקונה בהוצאות המשפטיות הכרוכות ברישום הנכס על שמו. העותר קיבל את המלצת שופטי בג"צ וחזר בו מן העתירה, תוך שבית המשפט מבהיר כי לדידו לעניין הרישום מתקיימים יחסי עורך-דין-לקוח (ראה בג"צ 8869/15 עו"ד חגי אדורם נגד הכנסת ואחרים, 13.4.16). בסיום פסק הדין (הקצר) נאמר כי יתכן שלשכת עורכי הדין צריכה לתת דעתה לקושי הנטען.

החבר מבקש שוועדת האתיקה תאשר, כי עורך דין של קבלן המייצג בעניין הרישום גם את הקונה, אינו מנוע מייצוג הקבלן כנגד הקונה בכל עניין אחר שאינו נוגע לרישום, לרבות עניינים כספיים, ליקויי בניה וכדומה.

ההחלטה: א. מקום בו השירות המקצועי שהעניק עורך הדין לקונה נתחם אך ורק להיבט הרישומי, אין מניעה כי עורך הדין ייצג את הקבלן בכל סכסוך אחר שיתגלע בינו ובין הקונה, לרבות עניינים כספיים, ליקויי בניה וכולי.

ב. על עורך הדין להסביר לקונה, ולציין בהסכם, בצוותא חדא עם מילוי חובתו לפי סעיף 4 לכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), התשל"ז - 1977 להודיע לקונה כי הוא מייצג את הקבלן ואינו מייצג את הקונה, שמובהר כי השירות שהוא נותן לקונה בעניין רישום הדירה תחום לכך בלבד, וכי הובהר לקונה כי בכל עניין אחר, לרבות בהליכים עתידיים בינו ובין הקונה (ככל שאינם נוגעים לרישום הדירה), עורך הדין מייצג את הקבלן, ואותו בלבד.

ג. המצב החדש מעורר צורך להשלים את הוראות סעיף 4 לכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות). סעיף 4 קובע, כי עורך דין המייצג קבלן צריך לציין עובדה זו בחוזה הרכישה, ולהבהיר כי אינו מייצג את הקונה באותה עסקה. בנסיבות החדשות ראוי לדעת הוועדה, כי עורך הדין יציין באותו הקשר, ובאותו סעיף בחוזה, כי השירות שהוא נותן לקונה בעניין רישום הדירה תחום לכך בלבד, וכי הובהר לקונה כי בכל עניין אחר, לרבות בהליכים עתידיים בינו ובין הקונה (ככל שאינם נוגעים לרישום הדירה), עורך הדין מייצג את הקבלן, ואותו בלבד. לנוכח הוספת סע' 6א(ג) לחוק המכר (דירות), וההבהרה של בית המשפט העליון הנכבד בשבתו כבג"צ, לפיה משמעות התיקון היא יצירת יחסי עורך דין לקוח בין בא כוח הקבלן לבין הקונה לצורך הרישום, הוועדה ממליצה למועצה הארצית של לשכת עורכי הדין לפעול לתיקון סעיף 4 לכללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות) באופן שחובת ההודעה תורחב ותתווסף אליה גם התייחסות לנושא תחימת השירות להיבט הרישומי בלבד. והכל כמובן רק באותם מקרים בהם אכן יחסי עורך הדין עם הקונה תחומים בלעדית לנושא הרישום, והוא אינו מעניק לקונה כל שירות אחר בנוגע לאותה עסקה (החלטה מספר את/118/16).

ייצוג שותפים לעבירה

השאלתא: האם עורך דין שהוא גם נאשם בתיק תכנון ובנייה יכול לייצג את שתי הנאשמות הנוספות בתיק, כאשר הינו מצהיר כי אין בינו לבין הנאשמות האחרות ניגוד עניינים וגרסת שלושתם זהה (אחת הנאשמות מודה כי בנתה ללא היתר).

ההחלטה: בנסיבות העניין יוכל עורך הדין לייצג את שתי הנאשמות הנוספות בתיק, בתנאי שהוא עצמו לא ייקרא למתן עדות בתיק שבנדון (החלטה מספר את/156/16).

ניהול משרד:

ניתן להעסיק במשרד עורכי דין אזרח שהורשע בהסגת גבול המקצוע

השאלתא: עורך הדין הפונה קיבל מועמד להתמחות במשרדו. כעבור חודש הודיעה לשכת עורכי הדין לפונה כי ההתמחות לא אושרה, היות ונגד המועמד להתמחות קיים עונש מאסר על-תנאי למשך 3 שנים, ומדיניות הלשכה היא לא לאשר התמחות בתקופת מאסר על תנאי.

התברר שהמועמד להתמחות הורשע בעבירות של הסגת גבול מקצוע עריכת הדין ואף ניתן נגדו פסק דין אזרחי בעניין זה. זאת, משום שהמועמד להתמחות ניהל משרד במסגרתו טיפל בתביעות ובהליכים מול המוסד לביטוח לאומי, כשהוא מציג את עצמו כ"יועץ ומומחה בתביעות ביטוח לאומי".

הפונה מוסר שעם קבלת המכתב מלשכת עורכי הדין, ערך בירור עם המועמד, ממנו עלה כי הוא סגר את משרדו מושא ההליכים המשפטיים כבר בשנת 2011. מאז שנת 2011 לא עסק ולא טיפל בייצוג אחרים בפני המוסד לביטוח לאומי או כל גוף אחר. זאת ועוד: בעקבות ההליכים נגדו, נקלע המועמד למשבר אישי וכלכלי. המועמד הכיר בפגמים ובליקויים שנפלו בהתנהלותו, אך ביקש להמשיך להיות מועסק במשרד הפונה כשכיר במשרה אדמיניסטרטיבית.

הפונה נעתר לבקשה זו משום שלא ראה מניעה לכך, אך הוא פונה לוועדה על מנת לברר האם יש מניעה להעסקה כאמור. צוין כי במסגרת תפקידו האדמיניסטרטיבי, מועסק המועמד במינהלות הקשורות לתביעות חוב בגין נכויות, לרבות פתיחת תיקים, זימון ותיאום פגישות, תיוק מסמכים וכדומה.

החלטה: אין מניעה להעסקת המועמד במשרה אדמיניסטרטיבית בלבד, תוך הקפדה כי במסגרת עבודתו אצל הפונה לא יבוצעו על ידו פעולות המיוחדות לעורכי דין ו/או כל פעולה שנאסרה על המועמד במסגרת ההחלטות השיפוטיות שניתנו בעניינו (החלטה מספר את/139/16).

יחסי עורך דין לקוח:

ייצוג מהגרי עבודה שעזבו את ישראל

התלונה: התלונה הוגשה לוועדת האתיקה הארצית בשנת 2016, בגין כתבה עיתונאית, שפורסמה בשנת 2013. הכתבה עוסקת בעורכי דין ישראלים אשר מייצגים מהגרי עבודה מתאילנד שסיימו את תקופת ההעסקה שלהם בישראל ועזבו את הארץ, כנגד המעסיקים הישראלים. הכתבה מתארת עורכי דין ישראלים אשר מגייסים ומשדלים לקוחות תאילנדים בתאילנד ומגיישים בשמם תביעות בבתי הדין לעבודה. עורכי דין אלה, כך נטען, מתפשרים בתובענות תוך פגיעה בלקוחות וגובים שכר טרחה גבוה בצורה חריגה ולא מידתית.

הנילון מוזכר בכתבה כאחד מעורכי הדין הללו.

בתגובתו המפורטת לפניית הוועדה בעקבות הכתבה טען הנילון, כי מטרת הכתבה להכפיש אותו ועורכי דין אחרים העוסקים בתחום, על מנת לחזק את הלובי החקלאי. הנילון מבהיר כי הוא נוסע לתאילנד בעצמו לצורך ההחתמה על ייפוי הכוח על מנת לוודא כי הלקוח אכן מודע ל"הליך אליו הוא נכנס". כל לקוח חותם בנוסף על הסכם שכר טרחה והסכם לפתיחת חשבון נאמנות.

הנילון נעזר בנוטריון תאילנדי. הוא אינו חולק שכר עם הנוטריון התאילנדי, אלא מעביר לו את התשלום בו נושאים הלקוחות בגין החתמת המסמכים והאישורים על ידו.

עוד מסביר הנילון כי עם תום התביעה (בפשרה או בפסק דין) הוא פותח חשבון נאמנות, ולאחר קבלת הכספים מעביר ללקוח את חלקו. אם מדובר בתשלום באמצעות שיק בנקאי הנילון טס לתאילנד אישית למסור ללקוחות את ההמחאות הבנקאיות.

ההחלטה: לגנוז את התלונה מחוסר ראיות. ספק בעיני הוועדה אם אמנם נעברה עבירה אתית על ידי הנילון, ומכל מקום לא הוצגה בכתבה כל ראיה לכך (החלטה מספר את/37/16).

דין משמעתי:

שימוש במסמכים מתיק הנדון בדלתיים סגורות לצורך ברור משמעתי

התלונה: בין עורך הדין המתלונן ובין הנילון מתנהלת תביעת לשון הרע בבית המשפט. עורכת הדין המתלוננת מייצגת בתביעה את עורך הדין המתלונן. עיקרה של התלונה באופן ניסוח כתב בי דין שהוגש לבית המשפט במסגרתו מאשים הנילון את המתלוננים בהטעיית בית המשפט תוך שהם מבססים בקשותיהם על טענות שווא ומרמה, משקרים לבית המשפט ("טענה זו הייתה שקר מפגיע", "טענות שקריות") וכי הם "נוכלים בגלימות עורכי דין". לפי התלונה ננקטה לשון לא הולמת אף במהלך הדיון בבקשה. הנילון משיב, כי טענות המתלוננים נוגעות לתיק שחל עליו צו איסור פרסום. לדידו, היה על המתלוננים לפנות לבית המשפט בבקשה מתאימה בטרם הגישו את תלונתם. ועדת האתיקה המחוזית העבירה את התלונה לוועדה הארצית, נוכח טענה זו, המעלה שאלה בעלת חשיבות עקרונית.

החלטה: בהחלטה מספר את 273/12 דין משמעתי: שימוש במסמכים מתיק הנדון בדלתיים סגורות לצורך ברור משמעתי אתיקה מקצועית 53 (2014) דנה הוועדה בסוגיה זהה לזו שלפנינו. נקבע שם כי:

"מסירת תלונה לוועדת האתיקה היא בגדר פרסום ולפיכך, אם חל על הדברים איסור פרסום עלולה מסירת הדברים לוועדת אתיקה להיות הפרה של איסור פרסום. מכאן, שכדי למסור פרטים אסורים בפרסום יש לקבל אישור של בית המשפט לעניין זה".

עם זאת, כללי האתיקה אמורים לעמוד לרשותם של עורכי הדין ולהסדיר את יחסי העבודה ביניהם. כחלק מכך יש חשיבות למתן אפשרות לפנות לוועדות האתיקה בתלונה ואין לחסום את דרכם של מתלוננים לוועדה בשל קיומם של הליכים משפטיים. זאת במיוחד שעה שההליכים בפני ועדת האתיקה עשויים להגן על זכויותיהם של המתדיינים ו/או המייצגים בערכאות.

ממילא הדיונים בוועדות האתיקה מתנהלים במתכונת של דיון פנימי וסגור, שתוכנו חסוי [ראה התוספת לכללי לשכת עורכי הדין (סדרי הדין בבתי הדין המשמעתיים, תשע"ה-2015)].

לפיכך, בתלונות המוגשות לוועדת האתיקה, ככלל ולמעט במקרים חריגים, הוועדה לא תראה כעבירה פירוט מתוך דיון שנערך בדלתיים סגורות, בין אם נכתב בתגובה ובין אם נכתב בתלונה (החלטה מספר את/171/15).

טיפול בתלונה נגד המפקח על רישום מקרקעין

השאלתא: המשנה למנהל אגף רישום והסדר מקרקעין במשרד המשפטים, פנתה לוועדת האתיקה הארצית בעקבות תלונה שהוגשה לוועדת האתיקה המחוזית על ידי מתדיינת, נגד המפקח על רישום מקרקעין בפניו התקיים הדיון שיפוטי. ועדת האתיקה המחוזית הודיעה למתלוננת כי החליטה "לסיים את הטיפול בתלונה שבנדון. המדובר במחלוקת משפטית אזרחית, ללא היבט אתי. במידה והינך עומדת על טענותיך, באפשרותך לפנות לערכאה המשפטית האזרחית המוסמכת בהליך מתאים ובכפוף וככל שיעלה מההחלטה השיפוטית שתיתן כי המפקח פעל בניגוד לכללי האתיקה, תוכלי לחדש פנייתך אלינו...".

לטענת המשנה למנהל אגף רישום והסדר מקרקעין, התשובה אינה הולמת, שכן אין מדובר במחלוקת משפטית אזרחית. התפקיד אותו מילא המפקח, שהינו מפקח בכיר, הינו תפקיד שיפוטי לכל דבר ועניין, כשופט שלום הדין בתביעה אזרחית ונראה, כי היה על ועדת האתיקה לסרב לקבל את התלונה בשל כך, עוד בטרם נשלחה הודעה למפקח.

המשנה למנהל אגף רישום והסדר מקרקעין מבקשת לנוכח העובדות המתוארות לעיל, כי ועדת האתיקה הארצית תוציא מתחת ידה החלטה עקרונית ותכריז על מדיניות לפיה ככלל, לא תטופלנה תלונות בפני ועדות אתיקה כנגד מפקחים בגין פעולות בתוקף תפקידם השיפוטי.

ההחלטה: מפקח על רישום המקרקעין מתמנה על ידי שר המשפטים בהתאם לסעיף 117(א) לחוק המקרקעין, כמי שכשיר לכהן כשופט בית משפט שלום. למפקח מוקנות בין היתר סמכויות שיפוטיות להכריע בסכסוכים בין בעלי דירות בבית משותף. סעיף 74 לחוק המקרקעין קובע שלמפקח הדין בסכסוך יהיו כל הסמכויות שיש לשופט שלום הדין בתביעה אזרחית. סעיף 76 לחוק קובע, כי החלטת המפקח בסכסוך וצו ביניים שנתן, דינם לעניין אכיפה והוצאה לפועל ולעניין סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט, כדין פסק דין או צו ביניים של בית משפט שלום. סעיף 77 קובע כי ערעור על פסק דין או החלטת מפקח ידון בפני בית משפט מחוזי שבאזור שיפוטו נמצא הבית המשותף. מדובר אפוא בדיון שיפוטי שיש לו כל המאפיינים של דיון בבית משפט שלום.

חברותם בלשכת עורכי הדין של המפקחים על רישום מקרקעין אינה נפסקת עם מינויים, וזאת בשונה משופטים, דיינים, או רשמים (ראה סעיף 52א לחוק לשכת עורכי הדין).

המפקחים על רישום מקרקעין הינם אמנם חברי לשכת עורכי הדין, אך ועדות האתיקה יימנעו ככלל מלדון בתלונות בכל הנוגע למילוי תפקידם השיפוטי (החלטה מספר את/16/186).

כלל 11ב':

עורך דין המעניק שירותי רישום מקרקעין ללקוחות חברה אשר גובה תמורה עבור השירות - עובר עבירה אתית

השאלתא: חבר פנה לראש לשכת עורכי הדין בעניין פעילות חברת "מרמנת" בשירות רשות מקרקעי ישראל (להלן: "הרשות"). מרמנת הינה חברה שזכתה במכרז של הרשות ופועלת מזה 20 שנה בתחום רישומי זכויות במקרקעין. כזכיינית של הרשות יש למרמנת גישה חופשית למאגרי המידע של הרשות, ובכך לדברי הפונה יש לה יתרון ניכר על מתחירה, לרבות עורכי דין המעוניינים לספק שירות דומה ללקוחותיהם.

החבר מצרף לפנייתו מכתב סטנדרטי ששולחת הרשות לחוכרים פרטיים, ובמסגרתו היא מפנה אותם לקבל שירות של רישום הבית המשותף באמצעות מרמנת בעלות של 1,465 ₪ בצירוף מע"מ.

להפניה האמורה גם נלווה איום לפיו, ככל שהחוכרים לא ישכרו את שירותיה של מרמנת בתוך 60 ימים, אזי יופסק כל מתן שירות ברשות, לרבות הנפקת אישורי זכויות, התחייבויות לרישום משכנתא וכולי.

החבר ביקש את התערבותה המיידית של לשכת עורכי הדין במה שנחזה בעיניו כהסגת גבול המקצוע והפעלת לחץ בלתי ראוי מצד רשות מנהלית על חוכרים פרטיים.

ראש הלשכה, עו"ד אפי נוה, העביר את הפניה להתייחסות גורמים שונים בלשכה, כאשר מוועדת האתיקה הארצית מתבקשת התייחסות להיבטים האתיים של הסוגיה.

ההחלטה: בכל הנוגע להיבטים האתיים של הפניה, הרי בהינתן מצב עובדתי לפיו מרמנת גובה תשלום מאת חוכרים\משתכנים עבור רישום בית משותף, עמדת ועדת האתיקה הארצית הינה כי עורך דין המועסק על ידי מרמנת ומטפל ברישום האמור על כל היבטיו, מבצע לכאורה עבירה אתית ומפר את הוראת כלל 11ב (ב) לכללי האתיקה.

הועדה משאירה את ההתייחסות להיבטים האחרים של הפניה לגורמים הרלוונטיים האחרים בלשכה, תוך שאינה יכולה שלא להביע אי נוחות מנוסח מכתב הרשות לחוכריה. (החלטה מספר את/149/16)

הערת העורכת: בהחלטה מספר את/50/12 כלל 11ב: אימות חתימה על-ידי עורך דין הניתן למעסיקו ולא ללקוחות המעסיק אתיקה מקצועית 52 (2013) כבר דנה ועדת האתיקה הארצית בפעילות חברת מרמנת.

אז נשאלה השאלה, האם אימות חתימה של דיירים על שטרות המכר על ידי עורך דין המועסק בחברה מהווה הפרה של כלל 11ב (ב) לכללי האתיקה. הוועדה החליטה כי אין מדובר בשירות משפטי שהחברה מעניקה לדיירים, כי אם בשירות שהחברה מספקת למנהל מקרקעי ישראל, שהוא הלקוח שלה. לפיכך, לא מתגבשים התנאים הדרושים לקיום עבירה לפי סעיף 11ב לכללי האתיקה.

עם זאת, הודגש כי החלטת הוועדה ניתנת בכפוף לכך שהחברה אינה גובה מהמשתכנים שכר טרחה בעבור הפעילות שעורך הדין המועסק על ידה מבצע.

כעת מתברר, כי מרמנת החלה לגבות שכר טרחה מהחוכרים עבור פעולותיה, ולפיכך נדרשה החלטה נוספת.

התבטאויות:

במסגרת סכסוך שכנים

התלונה: המתלוננת מתגוררת בשכנות לאם בנו של הנילון (להלן: "האם"). האם החלה לבצע שיפוצים בדירתה. לטענת המתלוננת, מסבים לה השיפוצים נזקים רבים, שהם נושא לתביעה המתנהלת בבית המשפט.

במסגרת העבודה שמבצעת האם פורקה גדר לצורך העברת ציוד. המתלוננת כתבה על כך לנילון, וזה השיב לה במכתב בו נכללו המילים הבאות: "אולי ציפית לזר פרחים? מישהו אחר היה מעיף לך שתי סטירות לחי..."

לטענת המתלוננת דרך התבטאותו של הנילון אינה עולה בקנה אחד עם חובותיו האתיות ובמיוחד עם ההוראה שבכלל 23 לכללי האתיקה לפיו "עורך דין ינהג בצד שכנגד בדרך ארץ".

לטענת הנילון בתגובתו לוועדה, המתלוננת "מנעה בגופה" העברת ציוד לדירת האם. במכתבו למתלוננת, ניסה הנילון להסביר לה נוכח התנהגותה הכוחנית, כי לו הייתה נוהגת בכוחנות כזו כלפי מישהו אחר, אותו אחר היה מגיב באופן פיזי. הנילון לא ייחל, כדבריו, ולא איחל למתלוננת שמישהו ינהג כלפיה באופן פיזי; והיא גם לא טוענת כך.

הנילון מוסיף, כי לא ייצג את האם בשום הליך מול המתלוננת.

ועדת האתיקה המחוזית החליטה לגנוז את התלונה בהעדר תשובת המתלוננת למכתב הוועדה, בו נדרשה המתלוננת להגיב על תגובת הנילון.

החלטה: לגנוז את התלונה. תלונה זו מוגשת על רקע סכסוך שכנים, בו הנילון אינו מייצג אף אחד מהצדדים. פניית המתלוננת לנילון הייתה מתוקף היכרותו וקשריו עם האם, עמה נמצאת המתלוננת בסכסוך. המתלוננת מנסה להיעזר בתלונה נגד הנילון כדי להשיג הישגים במשפט שהיא מנהלת נגד האם. המתלוננת לא התייחסה במועד לתגובתו של הנילון שנשלחה אליה על ידי ועדת האתיקה המחוזית. גם אם היה בסיס לתלונת המתלוננת; ועל פי החומר שבידינו, אין, הרי מדובר בזוטי דברים (החלטה מספר את/96/16).

אחריות מקצועית:

ועדת האתיקה אינה מתערבת בחופש החוזים

השאלתא: הפונה מלין על כך שבשנים האחרונות כותבים עורכי דין של מוכרים בחוזים הנערכים על ידם את הסעיף הבא, או סעיפים דומים לו: "המוכר ייצא ידי חובתו בכך שימציא לידי הקונה או בא כוחו את המסמכים הנדרשים להעברת הזכויות ורישומן בשם הקונה כנגד קבלת מלוא יתרת התמורה". כדברי הפונה, מנצלים עורכי הדין של המוכרים את ביקושי היתר בתחום מכר המקרקעין, מכתיבים סעיף כזה; והקונים, גם אם מיוצגים על ידי עורך דין מטעמם, נאלצים לחתום על החוזים הכוללים את הסעיף, או דומה לו. בהסתמך על הסעיף משולמת למוכר הנכס כל התמורה בטרם הועבר הנכס על שם הקונה; וכבר היו עסקאות, בהן נתגלה כאשר התיק הופקד לרישום, שהוטל עיקול בלשכת רישום המקרקעין על זכויות המוכר בנכס ו/או שהייתה מניעה אחרת להעברת הנכס. במקרים כאלה המוכר לא גילה כל עניין ולא שיתף פעולה להסרת העיקול או המניעה, באשר קבל כבר את מלוא התמורה ולנוכח הוראות הסעיף המצוטט לעיל.

הפונה מבקש כי ועדת האתיקה תקבע שרישום סעיף כזה בהסכם מכר הינו בבחינת עבירה אתית, הן מצד עורך הדין של המוכרים והן מצד עורך הדין שמייצג את הקונה.

החלטת: הפנייה אינה קשורה לאתיקה של עורכי דין ואינה צריכה להיות נדונה בפני ועדת האתיקה. הפנייה נוגעת באופן מוחלט לסוגיית ניסוח הסכמי מכר מקרקעין ולאחריות המקצועית שיש לכל עורך דין כלפי לקוחו ובמקרה הנדון - הקונה בעיסקת מכר.

על פי האמור בסעיף 24 לחוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג-1973: "תכנו של חוזה יכול שיהיה ככל אשר הסכימו הצדדים", רשאים צדדים להסכים ביניהם על תנאי הסכם המכר ונוסח סעיפיו, וביניהם סעיף כמו זה המצוטט בפנייתו של השואל. ועדת האתיקה אינה יכולה ולא צריכה להתערב ולהכתיב נוסח של סעיף זה או אחר.

אכן, כאשר יש דרישה לנכס מסוים קיים מצב בו המוכר עלול להכתיב את נוסח החוזה והקונה אשר מעוניין מאד בנכס, יסכים בדלית ברירה לנוסח שמוכתב לו. עורך הדין שמייצג את הקונה ימלא חובתו בכך שידאג להשגת כל הביטחונות וניסוח סעיפים שיהוו תרופה לתקלות אפשריות; ויחד עם זאת (אם יסכים להמשיך לייצג את הקונה), יזהיר (ואפילו בכתב) את לקוחו מפני התקלות שעלולות לקרות עקב הסכמה לנוסח הנדרש על ידי המוכר. אין לקבל טענתו של הפונה כי הסעיף המצוטט בפנייה אינו אתי (החלטה מספר את/180/16).

השעיה:

עורך דין מושעה אינו יכול לבצע פעולות שיוחדו לעורכי דין

השאלתא: חבר מושעה מונה בטרם השעייתו כמנהל עיזבון מכוח צו של בית המשפט. כעת נדרש להעביר זכויות בלשכת רישום המקרקעין אל קונים שרכשו נכס מאת העיזבון. בא כוח הקונים פונה לוועדה על מנת שתתיר לחבר המושעה לחתום (כמנהל העיזבון) על המסמכים הדרושים לשם העברת הזכויות. לדבריו הדבר נחוץ בדחיפות לשם רישום משכנתא.

החבר המושעה מסר כי אין מניעה מבחינתו לבצע את הנדרש בכפוף לאישור הוועדה.

החלטה: משהושעה מחברות בלשכה, עורך הדין המושעה אינו רשאי לבצע פעולות המיוחדות לעורכי דין. לפיכך, הוועדה אינה מאשרת את המבוקש. ככל שמתעוררת בעיה בתפקידים שמנהל העיזבון היה אמור לבצע - יש לפנות לבית המשפט (החלטה מספר את/16/183).

כללי לשכת עורכי הדין (העסקת טוען), התשע"ו - 2016

ביום 22.8.16 פורסמו ברשומות כללי לשכת עורכי הדין (העסקת טוען), התשע"ו-2016.

במסגרת הכללים החדשים הותר לעורכי דין להעסיק טוענים רבניים וטוענים שרעיים במשרדם, תוך שמירה על הפרדה בין הפעולות והעניינים שיוחדו לעורכי דין לבין פעולות ועניינים אחרים המותרים לטוענים.

כך בין השאר, ייצוג על ידי טוען המועסק במשרד עורכי דין, טוען ייפוי כוח נפרד מזה המשמש את עורך הדין, ולא ניתן להעביר את ייפוי הכוח של עורך הדין לטוען. כלל זה עולה בקנה אחד עם האיסור הכללי להעביר ייפוי כוח של עורך דין לבצע פעולות משפטיות לבעל מקצוע אחר.

כמו כן, עורך הדין רשאי להתיר לעובדו לעשות שימוש במשרדו, ואולם בהתאם לכלל 4 לכללי לשכת עורכי הדין (אתיקה מקצועית), התשמ"ו-1986, משרדו של עורך הדין ישמש לצורך עבודתו המקצועית בלבד.

הכללים מסדירים העסקתו של טוען כשכיר בלבד, ואין בהם כדי לגרוע מסעיפים 58 - 59 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961 מכוחם לא ניתן לקיים שותפות בין עורכי דין לבין מי שאינם עורכי דין ואסור לשתף בהכנסות עורך הדין מי שאינו עורך דין.

מצ"ב קישור לכללים החדשים:

bit.ly/Rabbinical_pleader